

Hemming (Kokoomus): Keskusta torppasi kielenopetuksen kehittämisen

Julkaistu 12. huhtikuuta 2011. Kirjoittanut Hanna-Leena Hemming.

Kun itse työskentelin saksan ja englannin opettajana, kannustin ystäväperheiden vanhempia valitsemaan lapsilleen ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi muun kuin englannin. Englannista on tullut lingua franca – vaikka kielen hallitseminen on välttämätöntä, ei sen oppimisesta tarvitse olla erityisen huolissaan. Lapset oppivat englantia peleistä, tv:stä ja toisiltaan jo ennen ensimmäistäkään oppituntia koulussa.

Kaikkien vieraiden kielten opiskelun tulisi perustua oman äidinkielen hyvään hallintaan. Kieliopin oppiminen vieraalla kielellä on vaikeaa jos perusteet eivät ole hallussa omalla kotimaisellakaan. Omassa opetustyössäni havaitsin, että monet aikaisemmin vain englantia ja ruotsia opiskelleet nuoret järkyttyivät kohdatessaan ensimmäisen saksan kielen datiiivin. Innostus kielen opiskeluun rapisi, kun sanoja ei voinutkaan vain laittaa peräkkäin ja muodostaa näin lauseita. Ehkäpä kieliopiltaan haastavamman kielen aloittaminen nuorempana tukisi myös muiden kielten opiskelua myöhemmin?

Tilastojen valossa suomalaisten kielitaito on rapautunut hurjaa vauhtia. Viidesluokkalaiset valitsivat viime vuonna vähemmän A2-kieltä kuin koskaan aikaisemmin. Yläasteelta alkava B2-kielen opiskelu on puolestaan kutistunut kolmasosaan siitä, millä tasolla oltiin vuonna 1996. Suunta näkyy selvästi myös ylioppilaskirjoituksissa. Lyhyen saksan ja ranskan kokeisiin ilmoitettiin viime keväänä vähemmän oppilaita kuin koskaan. Venäjän, espanjan, kiinan ja arabian taitajia on joukossamme aivan liian vähän elinkeinoelämän tai edes valtionhallinnon tarpeisiin, eksoottisemmista kielistä puhumattakaan.

Monipuolinen kielitaito avaa mahdollisuuksia. Euroopan unioni on avannut maamme rajat – ainakin muihin jäsenmaihin. Nuoret voivat valita opiskelupaikan tai muuttaa työn perässä aivan eri tavoin kuin oma ikäpolveni. Esteeksi voivat kuitenkin muodostua vanhempien lapsilleen tekemät liian suppeat tai väärät kielivalinnat.

Erityisesti tehtävää riittää alueellisen tasa-arvossa, sillä kuntakohtaiset erot kielitarjonnassa ovat suuria. Noin puolet kunnista ei tarjoa oppilailleen lainkaan mahdollisuutta A2-kielen opiskeluun. Esimerkiksi Uudellamaalla A2-kieltä lukevien osuus on moninkertainen vaikkapa Pohjois-Karjalaan verrattuna. Oppilaita tuskin voi syyttää laiskuudesta, jos edes valinnanmahdollisuutta kielten monipuoliseen opiskeluun ei ole.

Opetusministeri Virkkunen (kok) on pitänyt kansallisen osaamisvarannon kannalta tärkeänä kielitaidon kehittämistä ja monipuolistamista. Perusopetuksen tuntijakoa pohtineen työryhmän yksi päätehtävistä oli pohtia, kuinka suomalaisten kielitaitoa voitaisiin parantaa. Samalla haluttiin lisätä valinnaisuutta.

Uusi tuntijakoesitys olisi parantanut tilannetta, kun kunnat olisi velvoitettu tarjoamaan vähintään kahta kieltä ensimmäisenä vieraana kielenä. Jokaisen kunnan olisi ollut tulevaisuudessa järjestettävä vapaaehtoisen A2-kielen opetusta jos opetusryhmään olisi saatu vähintään 12 oppilasta. Hyvä kielitaito on keskeinen valtti työmarkkinoilla ja uudistus olisi taannut tasa-arvoisemmat lähtökohdat eri puolilla Suomea asuville lapsille.

On äärimmäisen valitettavaa, että Keskusta arvotti poliittiset pikavoitot vaalien läheisyydessä tärkeämmiksi kuin suomalaislasten tulevaisuuden kansainvälistyvässä maailmassa. Keskusta irtisanoutui tuntijakouudistuksesta viime metreillä, ilmoittaen syyksi riittämättömän rahoituksen ja kunnille aiheutuvat kustannukset. Valitettavasti Keskustan viesti kertoo enemmän puolueen arvoista kuin julkisen talouden tilan aiheuttamasta huolesta. Ministeri Virkkunen oli osoittanut opetus- ja kulttuuriministeriön budjetista rahat vuoteen 2020 asti, joilla kuntien kustannukset olisi saatu täysimääräisesti korvattua.

Jatkossa on löydettävä uusia keinoja suomalaisten kielitaidon monipuolistamiseksi. Paljon on jo tehty. Perusopetuksen luokkakokoja on pienennetty ja kerhotoiminta on palautettu kouluihin. Hyötyjiä ovat erityisesti oppimisvaikeuksista kärsivät koululaiset. Suurempi haaste onkin vaikuttaa koululaisten ja heidän vanhempiensa asenteisiin. Kuinka me päättäjät ja opettajat saisimme innostettua lapset valitsemaan uusia kieliä, kun rajoitetusta vapaa-ajasta taistelevat myös harrastukset, kerhot ja kaverit?

Kirjoittaja on Hanna-Leena Hemming, kansanedustaja (kok), Espoo.

Tähän artikkeliin liittyvät asiasanat:
[kielenopetus](#), [kielitaito](#), [vaalit](#)